

Loven om TV-overvågning med kommentarer

Folketinget vedtog 1. juni 2010 en ændring af "Lov om tv-overvågning," som udvider adgangen til tv-overvågning for boligorganisationer og idrætsanlæg- se side 4.

Lovens historie

Indtil 1. juli 2007 hed loven "Lov om forbud med tv-overvågning m.v."

Fra 1. juli 2007 blev mulighederne for at overvåge kraftigt udvidet, og loven skiftede navn til "Lov om tv-overvågning," et navneskifte, der illustrerer den holdningsændring til tv-overvågning, der de seneste ti år er sket hos danskerne.

Med virkning fra 1. juli 2010 har boligorganisationer og idrætsanlæg fået udvidet mulighederne for overvågning.

I den følgende orientering er persondataloven medtaget, fordi den gælder for enhver form for behandling af personoplysninger i forbindelse med tv-overvågning. I denne forbindelse er "personoplysninger" ikke kun data i form af tekst og tal, men også billeder.

Hvem må overvåge og hvor må de overvåge?

Som udgangspunkt må man ikke overvåge gader og pladser, som benyttes til almindelig færdsel, så andre end ejeren, ansatte og beboere færdes på området, men der er en række undtagelser:

Offentlige myndigheder må tv-overvåge på skoler, på rådhuset, på sygehuse mm. Er der almindelig adgang til stedet, hvor der overvåges, eller er der tale om en arbejdsplads, skal der ved skiltning eller på anden måde gøres opmærksom på overvågningen. Denne skiltningspligt gælder dog ikke tv-overvågning, som foretages af politiet eller kriminalforsorgen eller hvor overvågningen sker for at beskytte et militært anlæg.

Private må tv-overvåge

- tankstationer, fabriksområder, overdækkede butikcentre og lignende områder, hvor der drives erhvervsvirksomhed, hvis overvågningen foretages af den, der har rådighed over området.
- pengeautomater, veksleautomater og pengetransportbiler, hvis overvågningen foretages af den, der har rådighed over automater/køretøjer, og overvågningen alene er rettet mod personer, der befinder sig i umiddelbar nærhed af automaten/køretøjet (f.eks. kun omfatter den person, der bruger pengeautomaten og ikke personer 30 meter nede ad fortovet).
- egne indgange, facader, indhegninger o. lign. uden at billederne gemmes.
- egne indgange og facader, hvor billederne gemmes, hvis der er tale om pengeinstitutter, spillekasinoer, hotel- og restaurationsvirksomheder samt butikcentre og butikker med detailsalg. Den samme gruppe virksomheder må desuden overvåge arealer, som ligger i direkte tilknytning til egne indgange og facader, og som naturligt anvendes/kan anvendes som adgangs- eller flugtvej i forhold til egne indgange. Denne overvågning må dog kun ske, hvis den er klart nødvendig af hensyn til kriminalitetsbekæmpelse.
- boligområder, der ejes af en boligorganisation, eller hvor husstandene repræsenteres af en forening. Både det pågældende boligområde og direkte tilstødende arealer må overvåges. Overvågningen må dog kun ske, hvis den er væsentlig af hensyn til kriminalitetsbekæmpelse, og man skal indhente en tilladelse fra politidirektøren (dette er udvidelsen pr. 1. juli 2010, normalt omtalt som en udvidet mulighed for overvågning for boligselskaber).

Hvor længe må optagelser gemmes?

Højst 30 dage.

Persondataloven bestemmer, at man skal have en formuleret politik for sikker opbevaring af billederne med en dataansvarlig til at sikre, at det sker, og billederne må ikke videregives til usaglige formål. Det betyder, at de f.eks. ikke må bruges som underholdning ved julefrokoster eller sendes til internet-sider eller tv-stationer. Videregivelse til politiet er et sagligt formål.

Datatilsynets rolle

Før 1. juli 2007 skulle både offentlige og private i en række situationer anmelde opsættelse af overvågning til Datatilsynet.

Denne bestemmelse blev afskaffet pr. 1. juli 2007. I stedet indførtes en tilsynsforpligtelse, som betyder, at Datatilsynet laver stikprøver for at kontrollere, om lovgivningen overholdes. Datatilsynet finder selv de anlæg, det vil lave stikprøver på. Man skal altså ikke anmelde til nogen myndighed, at man har et overvågningsanlæg.

Ansvar for at tv-overvågningen foregår lovligt er stadig anlægsejerens.

Nogle forklaringer og uddybninger

(- som bygger på bemærkningerne til justitsministerens lovforslag, da de blev fremsat i Folketinget, på debatterne om lovforslagene i folketingsalen, og på en række ministersvar på spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg.)

Når loven nævner områder, hvor der må overvåges, skal disse fortolkes ret bredt. Når der f.eks. står ”hotel- og restaurationsvirksomhed” i loven, omfatter det også diskoteker og cafeer.

Spørgsmålet om, hvor man må overvåge, bliver ofte diskuteret i forbindelse med overvågning af indgangspartier og facader. Her skal man konkret vurdere den enkelte sag. Justitsministeren svarede undervejs i lovbehandlingen i 2007 Folketingets Retsudvalg, at det er helt bevidst er sådan, fordi man ellers risikerede at forbyde overvågning, hvor det er nødvendigt, eller at tillade det, hvor det er unødvendigt. Justitsministeren har dog udtalt, at det overvågede område skal ligge indenfor en kort afstand (10 – 15 meter) af indgange og facader. Således vil fortove lige udenfor, men ikke på den anden side af vejen, parkeringsarealer, og arealer i forbindelse med bagindgange kunne overvåges lovligt, når det er klart nødvendigt af hensyn til kriminalitetsbekæmpelse.

Når det gælder spørgsmålet om, hvornår man må overvåge, er det helt centralt, at overvågningen skal være ”klart nødvendig af hensyn til kriminalitetsbekæmpelse,” som det udtrykkes i loven.

Det betyder i praksis, at der før enhver etablering af overvågning skal foretages en overvejelse om, hvorvidt det nu også er ”klart nødvendigt” af hensyn til kriminalitetsbekæmpelse.

Der er ingen retningslinjer for, hvordan en sådan overvejelse foretages, men det er ikke atomteknologi: Hvis forretningens ansatte siger, de føler sig utrygge efter et røverforsøg i en butik et andet sted i byen, er det formentlig en relevant begrundelse for at etablere overvågning. Man skal som nævnt ikke spørge nogen myndighed før, man etablerer overvågning, og hvis nogle senere brokker sig, kommer man næppe i vanskeligheder, hvis man har husket at overveje, om overvågningen nu også er klart nødvendig af hensyn til kriminalitetsbekæmpelse, og har etableret overvågningen efter ønske fra utrygge ansatte. Af hensyn til en eventuel senere diskussion, vil det værre klogt at skrive denne overvejelse ned.

Hvis en erhvervsdrivende er usikker på, hvor langt væk fra butiksdøren, man må overvåge i den konkrete situation, har justitsministeren i lovbehandlingen skrevet til Folketingets Retsudvalg, at han "vil kunne rette henvendelse til de relevante myndigheder i det omfang vedkommende ønsker at blive vejledt om reglerne på området." Man kan altså spørge politiet eller Datatilsynet, men de vil nok være forsigtige med at udtale sig konkret. Den erhvervsdrivende og installatøren må i fællesskab bruge lidt sund fornuft.

2010-tilføjelsen til oven udvider mulighederne for overvågning for boligorganisationer (boligselskaber) og grundejerforeninger. De må overvåge det pågældende boligområde og arealer, som ligger i direkte tilknytning hertil, når overvågningen er væsentlig af hensyn til kriminalitetsbekæmpelse. Overvågningen kræver desuden, at de indhenter tilladelse hos den lokale politidirektør. En tilladelse kan gives for højst 5 år, men kan forlænges.

Under behandlingen af 2010-udvidelsen var der meget debat om kommunernes mulighed for præventiv overvågning af for eksempel gågader og lystbådehavnes overvågning af deres område. Disse to områder er dog IKKE omfattet af loven.

OBS

Persondataloven ("Lov om behandling af personoplysninger") gælder for enhver form for behandling af personoplysninger i forbindelse med tv-overvågning.

Det betyder, at der skal udpeges en dataansvarlig for overvågningsanlægget, at man skal begrænse antallet af personer med adgang til overvågningsbillederne, og at hele behandlingen af overvågningsbillederne skal være saglig.

Den største konsekvens af dette saglighedskrav i hverdagen er nok, at hvem som helst ikke må kigge på overvågningsbillederne, og at selv den dataansvarlige ikke må kigge, med mindre det har et sagligt formål.

Et eksempel:

Hvis en butiksansat er blevet chikaneret eller overfaldet under sit arbejde, må butiksejeren som dataansvarlig kigge på optagelserne fra tv-overvågningen, så han er sikker på, at episoden er med på den billedsekvens, han afleverer til politiet.

Men hvis han har fået en køn, kvindelig elev, og gerne på overvågningsbåndene vil nærstudere den måde, hun svanser rundt i butikken på, er det ikke sagligt i persondatalovens forstand, og derfor må han ikke gøre det.

Endnu et eksempel:

Hvis man har overvågning i et butikscenter, må man ikke zoome ind på en person med mindre det har et klart kriminalitetsforebyggende formål.

Man må som allerede nævnt ikke bruge overvågningsbilleder som underholdning ved julefrokoster eller sende dem til internet-sider eller tv-stationer, men dette nævnes her igen, fordi adskillige er blevet dømt for at gøre det (bødestraf).

Videregivelse af optagelser fra tv-overvågning til politiet er et sagligt formål og altså tilladt.

Lov om tv-overvågning

(Lovteksten som den ser ud efter Folketingets vedtagelse 1. juni 2010 af udvidet adgang til tv-overvågning for boligorganisationer m.v. og idrætsanlæg.

Den ny lovs tekst er indarbejdet i den eksisterende lovtekst af SikkerhedsBranchen. Når lovteksten bliver officiel i form af en bekendtgørelse fra Justitsministeriet, vil dette dokument blive erstattet af bekendtgørelsen. I dette dokument er ikke medtaget ikrafttrædelsesbestemmelsen (Folketingets seneste tilføjelse trådte i kraft 1. juli 2010), ligesom der også er udeladt bemærkninger om, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, men kan sættes i kraft for disse områder.)

§ 1. Private må ikke foretage tv-overvågning af gade, vej, plads eller lignende område, som benyttes til almindelig færdsel.

Stk. 2. Ved tv-overvågning forstås vedvarende eller regelmæssigt gentagen personovervågning ved hjælp af fjernbetjent eller automatisk virkende tv-kamera, fotografiapparat eller lignende apparat. Lovens regler om tv-overvågning finder tilsvarende anvendelse på opsætning af sådant apparat med henblik på overvågning.

§ 2. Bestemmelsen i § 1 gælder ikke:

- 1) Tv-overvågning af tankstationer, fabriksområder, overdækkede butikscentre og lignende områder, på hvilke der drives erhvervsvirksomhed, såfremt overvågningen foretages af den, der har rådighed over området.
- 2) Tv-overvågning af automater, hvor penge kan hæves (pengeautomater) eller kan veksles til en anden valuta (vekselautomater), eller af køretøjer, der udelukkende anvendes til transport af penge (pengetransportbiler), såfremt overvågningen foretages af den, der har rådighed over automaten eller køretøjet, og såfremt tv-overvågningen er indrettet således, at den alene er rettet mod personer, som befinder sig i umiddelbar nærhed af automaten eller køretøjet.
- 3) Tv-overvågning, der foretages af pengeinstitutvirksomheder, spillekasinoer, hotel- og restaurationsvirksomheder samt butikscentre og butikker, hvorfra der foregår detailsalg, af
 - a) egne indgange og facader samt
 - b) arealer, som ligger i direkte tilknytning til egne indgange og facader, og som naturligt anvendes eller kan anvendes som adgangs- eller flugtvej i forhold til egne indgange, når overvågningen er klart nødvendig af hensyn til kriminalitetsbekæmpelse.
- 4) Tv-overvågning, der ikke er forbundet med optagelse af billeder på videobånd, film eller lignende, når den foretages som led i overvågning af egne indgange, facader, indhegninger eller lignende.

Stk. 2. Politidirektøren kan uanset bestemmelsen i § 1, stk. 1, efter ansøgning give boligorganisationer og foreninger m.v., der repræsenterer husstandene i et boligområde, tilladelse til at foretage tv-overvågning af det pågældende boligområde og af arealer, som ligger i direkte tilknytning hertil, når overvågningen er væsentlig af hensyn til kriminalitetsbekæmpelse. En tilladelse kan gives for højst 5 år ad gangen.

Stk. 3. Politidirektøren kan uanset bestemmelsen i § 1, stk. 1, efter ansøgning give ejere af idrætsanlæg tilladelse til at foretage tv-overvågning af anlæggets indgange, facader, indhegninger m.v. og af arealer, som ligger i direkte tilknytning hertil, når overvågningen er væsentlig af hensyn til kriminalitetsbekæmpelse. En tilladelse kan gives for højst 5 år ad gangen.«

§ 3. Private, der foretager tv-overvågning af steder eller lokaler, hvortil der er almindelig adgang, eller af arbejdspladser, skal ved skiltning eller på anden tydelig måde give oplysning herom.

Stk. 2. Stk. 1 gælder ikke ved tv-overvågning af pengetransportbiler i medfør af § 2, nr. 2, og i de i § 2, nr. 4, nævnte tilfælde.

§ 3 a. Offentlige myndigheder, der foretager tv-overvågning af steder eller lokaler, hvortil der er almindelig adgang, eller af arbejdspladser, skal ved skiltning eller på anden tydelig måde give oplysning herom.

Stk. 2. Stk. 1 gælder ikke tv-overvågning, som forestås af politiet eller kriminalforsorgen, eller med henblik på beskyttelse af militære anlæg.

§ 4. Justitsministeren kan fastsætte nærmere bestemmelser om skiltning m.v. efter § 3, stk. 1, og § 3 a, stk. 1.

§ 4 a. Politidirektøren kan henstille, at offentlige myndigheder eller private foretager tv-overvågning i overensstemmelse med gældende lovgivning.

§ 4 b. Politidirektøren kan meddele offentlige myndigheder eller private, som foretager eller planlægger at iværksætte tv-overvågning efter gældende lovgivning, pålæg med hensyn til kvaliteten af optagelser af billeder på videobånd, film el.lign. samt med hensyn til opbevaringen af sådanne optagelser.

§ 5. Overtrædelse af § 1, § 3, stk. 1, og § 3 a, stk. 1, straffes med bøde.

Stk. 2. Overtrædelse af pålæg meddelt i medfør af § 4 b straffes med bøde.

Stk. 3. I forskrifter udstedt i medfør af § 4 kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 4. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Stk. 5. Ransagning i sager om overtrædelse af bestemmelserne i denne lov kan ske i overensstemmelse med retsplejelovens regler om ransagning i sager, som efter loven kan medføre frihedsstraf.